

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Son yıllarda spor müsabakaları, özellikle Amedspor karşılaşmaları üzerinden Kürt halkına yönelik sistematik biçimde düşmanlaştırıcı bir dil üretilmektedir. Irkçı tezahüratlar, hedef gösteren pankartlar, tehdit içerikli açıklamalar ve sosyal medya kampanyaları kamuoyuna yansımakta; ancak bu fiiller karşısında etkili ve caydırıcı bir hukuki mekanizma işletilmemektedir.

Amedspor – Sakaryaspor karşılaşması sonrasında Sakaryaspor yöneticilerinden Z.K. adlı şahsın kamuya açık şekilde sarf ettiği “Onların vücutlarının üzerinde baş varsa Gaffar Okkan’ın yüzündendir. Ayak bastığınız her yer bizimdir.” sözleri yalnızca sportmenlik dışı bir ifade değildir. Bu sözler, belirli bir topluluğa yönelik üstünlük iddiası içeren, kolektif tehdit barındıran ve Kürt halkını hedef alan düşmanlaştırıcı bir söylem niteliğindedir.

TCK'nın 216'ncı maddesi (halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama), 122'nci maddesi (nefret ve ayrımcılık), 106'ncı maddesi (tehdit) ve 125'inci maddesi (alenen hakaret) uyarınca bu tür ifadelerin resen ve etkili biçimde soruşturulması gerekmektedir. Bu düzenlemeler, belirli bir etnik veya toplumsal grubu hedef alan ve kamu barışını bozma riski taşıyan söylemlere karşı toplumsal barışı korumayı amaçlamaktadır.

Ancak uygulamada ciddi bir “seçici adalet pratiği” algısı oluşmuştur. Özellikle Kürt kimliğiyle ilişkilendirilen sembolik, barışçıl ya da ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gereken eylemler hakkında hızlı ve sert adli süreçler işletilirken; açık tehdit, aşağılayıcı ve düşmanlaştırıcı söylemler söz konusu olduğunda bırakın etkili bir soruşturma yürütülmesini neredeyse hiç soruşturma dahi açılmaması kamuoyunda cezasızlık kültürünün kurumsallaştığı yönünde güçlü bir kanaat yaratmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarına göre devletin yükümlülüğü yalnızca doğrudan şiddet fiillerini cezalandırmak değil; aynı zamanda belirli bir topluluğu hedef alan nefret söylemleri karşısında etkili soruşturma yürütmektir. AİHM kararlarında, ayrımcılık içeren söylemler karşısında etkili ve tarafsız bir adli mekanizma işletilmemesinin, Sözleşme'nin 14'üncü maddesi ile bağlantılı olarak 2'nci ve 3'üncü maddelerin ihlaline yol açabileceği vurgulanmaktadır. Devletin tarafsızlık ve eşit koruma yükümlülüğü, Anayasa'nın 10'uncu maddesi kapsamında da açık bir anayasal zorunluluktur.

Spor alanlarının etnik kimlik üzerinden tehdit ve üstünlük söylemlerinin üretildiği zeminlere dönüşmesi, yalnızca spor güvenliği meselesi değil; toplumsal barış ve birlikte yaşama iradesi bakımından da ciddi bir risk oluşturmaktadır. Cezasız bırakılan her nefret söylemi, bir sonraki provokasyonun zeminini güçlendirmektedir. Hukuk devleti, yurttaşları arasında ayrım gözetmeden eşit ve etkili koruma sağladığı ölçüde meşruiyet kazanır. Etnik kimliği hedef alan tehdit ve nefret söylemleri karşısında etkili bir soruşturma yürütülmemesi, toplumsal barışı zedeleyen ve güven duygusunu aşındıran bir sonuç doğurmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Sakaryaspor yöneticilerinden Z.K. hakkında söz konusu ifadeler nedeniyle herhangi bir adli soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmış ise hangi Ceza Kanunu maddeleri kapsamında yürütülmektedir?
- 2- Kürt halkını hedef alan tehdit ve düşmanlaştırıcı söylemlerin TCK 216, 122, 106 ve 125 kapsamında resen soruşturulması yönünde savcılıklara iletilmiş özel bir genelge veya uygulama talimatı mevcut mudur?
- 3- Son 1 yıl içerisinde Kürtlere yönelik şiddet içeren söylemler, tehdit açıklamaları veya nefret içerikli paylaşımlar nedeniyle kaç soruşturma başlatılmıştır? Bu soruşturmaların kaçında kamu davası açılmış, kaçında mahkumiyet kararı verilmiştir?
- 4- Nefret suçlarına ilişkin veriler Adalet Bakanlığı bünyesinde ayrı bir kategori olarak tutulmakta mıdır? Kürt kimliğini hedef alan suçlara ilişkin özel bir istatistik mevcut mudur?
- 5- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin nefret söylemi ve ayrımcılık yasağına ilişkin içtihatları doğrultusunda savcılara yönelik hizmet içi eğitim programı uygulanmakta mıdır?
- 6- Kamuoyunda oluşan "seçici adalet pratiği" ve "cezasızlık kültürü" algısının giderilmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından planlanan somut bir reform veya düzenleme var mıdır?